

SL(6)681 – Rheoliadau Llywodraeth Leol (Pwyllgorau Safonau ac Ymddygiad Aelodau) (Diwygiadau Amrywiol) (Cymru) 2025

Cefndir a diben

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio –

- (a) Rheoliadau Pwyllgorau Safonau (Cymru) 2001 ("Rheoliadau 2001"),
- (b) Gorchymyn Ymddygiad Aelodau (Egwyddorion) (Cymru) 2001 ("Gorchymyn 2001"), a
- (c) Gorchymyn Awdurdodau Lleol (Cod Ymddygiad Enghreifftiol) (Cymru) 2008 ("Gorchymyn 2008").

Mae Rhan 3 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 ("y Ddeddf") yn gwneud darpariaeth ynghylch ymddygiad aelodau a chyflogeion llywodraeth leol.

Mae adran 49(2) o'r Ddeddf yn gwneud darpariaeth ar gyfer yr egwyddorion sy'n llywodraethu ymddygiad aelodau ac aelodau cyfetholedig awdurdodau perthnasol yng Nghymru. Mae'r egwyddorion hyn wedi eu nodi yn yr Atodlen i Orchymyn 2001.

Mae adran 50(2) o'r Ddeddf yn gwneud darpariaeth ar gyfer cod enghreifftiol o ran yr ymddygiad a ddisgwylir gan aelodau ac aelodau cyfetholedig awdurdodau perthnasol yng Nghymru. Mae'r Cod Ymddygiad Enghreifftiol wedi ei nodi yn yr Atodlen i Orchymyn 2008.

Mae adran 53(1) o'r Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol i bob awdurdod perthnasol yng Nghymru sefydlu pwyllgor safonau. Mae Rheoliadau 2001 yn gwneud darpariaeth mewn cysylltiad â maint, cyfansoddiad a thrafodion pwyllgorau safonau ac isbwyllgorau ynghyd â phenodiad, tymor swydd ac ailbenodiad aelodau annibynnol i bwyllgorau o'r fath.

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio gofynion presennol y cod ymddygiad enghreifftiol ar gyfer awdurdodau perthnasol, er mwyn sicrhau bod ei ofynion yn cyd-fynd â'r nodweddion gwarchodedig a'r ddyletswydd economaidd-gymdeithasol a bennir yn Neddf Cydraddoldeb 2010. Gwneir gwelliannau tebyg i Orchymyn 2001, hefyd.

Mae'r Rheoliadau hyn, hefyd, yn dileu'r gwaharddiad am oes ar aelodau a chyflogeion blaenorol awdurdod perthnasol rhag eistedd fel aelodau annibynnol ar bwyllgor safonau'r awdurdod y cawsant eu hethol iddo o'r blaen, neu y buont yn gweithio iddo o'r blaen, neu bwyllgor safonau cyd-bwyllgor corfforaethol y mae'r awdurdod perthnasol yn awdurdod cyfansoddol ohono, neu awdurdod Parc Cenedlaethol. Mae'r newidiadau'n gwneud darpariaeth ar gyfer cyfnodau aros mewn perthynas â chyn-aelodau a swyddogion penodedig.

Y weithdrefn

Negyddol.

Cafodd y Rheoliadau hyn eu gwneud gan Weinidogion Cymru cyn eu gosod gerbron y Senedd. Gall y Senedd ddirymu'r Rheoliadau o fewn 40 niwrnod (ac eithrio unrhyw ddyddiau pan fo'r Senedd: (i) wedi'i diddymu neu (ii) mewn cyfnod o doriad am fwy na phedwar diwrnod) i'r dyddiad y'u gosodwyd gerbron y Senedd.

Materion technegol: craffu

Nodwyd y tri phwynt a ganlyn i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.2 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

1. Rheol Sefydlog 21.2(vi) – ei bod yn ymddangos bod gwaith drafftio'r offeryn neu'r drafft yn ddifffgyiol neu ei fod yn methu â bodloni gofynion statudol

Yn y rhagair, yn yr ail baragraff, mae'n cyfeirio at "adrannau 49(5) a 50(5) o'r Ddeddf". Fodd bynnag, nid yw Deddf Llywodraeth Leol 2000 wedi'i diffinio fel "y Ddeddf" ym mharagraff blaenorol y rhagair. Felly, dylai naill ai nodi "o'r Ddeddf honno" yn y cyfeiriad yn yr ail baragraff, neu dylai fod diffiniad mewn cromfachau, ("y Ddeddf")", ar ôl y cyfeiriad cyntaf at Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 ym mharagraff blaenorol y rhagair.

2. Rheol Sefydlog 21.2(vi) – ei bod yn ymddangos bod gwaith drafftio'r offeryn neu'r drafft yn ddifffgyiol neu ei fod yn methu â bodloni gofynion statudol

Yn rheoliad 2(2), cyfeirir at Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 ac at Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 yn y diffiniad newydd o "swydd uwch, swydd gabinet neu swydd weithredol" sydd wedi'i fewnosod yn rheoliad 2 o Reoliadau Pwyllgorau Safonau (Cymru) 2001. Fodd bynnag, mae'r ddwy Ddeddf hynny eisoes wedi'u diffinio fel "Deddf 1972" a "Deddf 2000" yn y drefn honno yn nhestun presennol rheoliad 2 o Reoliadau 2001. Dylid, felly, bod wedi defnyddio'r termau diffiniedig yn y diffiniad newydd wrth gyfeirio at y Deddfau hynny.

3. Rheol Sefydlog 21.2(vi) – ei bod yn ymddangos bod gwaith drafftio'r offeryn neu'r drafft yn ddifffgyiol neu ei fod yn methu â bodloni gofynion statudol

Yn rheoliad 4(a), mewnosodir diffiniad newydd o "nodweddion gwarchodedig" "yn y lle priodol" ym mharagraff 1(1) o'r Atodlen i Orchymyn Awdurdodau Lleol (Cod Ymddygiad Enghreifftiol) (Cymru) 2008. Fodd bynnag, mae sawl problem gyda'r dull hwn mewn perthynas â thestun Cymraeg presennol paragraff 1(1) o'r Atodlen i Orchymyn 2008. Nid oedd un o'r diffiniadau presennol, "eich awdurdod", wedi'i restru yn y lle cywir yn ôl trefn yr wyddor Gymraeg yn y testun gwreiddiol ym mharagraff 1(1) o'r Atodlen i Orchymyn 2008. At hynny, ymddengys mai dim ond i destun Saesneg paragraffau 1(1) a 10(2)(a)(ix)(bb) o'r Atodlen i Orchymyn 2008 y mewnosodwyd y diffiniad presennol o 'gymdeithas gofrestredig' ("*registered society*") gan baragraff 21 o'r Atodlen i OS y DU 2014/1815. Mae'r diffiniad hwn, felly, ar goll o destun Cymraeg paragraff 1(1) o'r Atodlen i Orchymyn 2008 (a hefyd o baragraff 10(2)(a)(ix)(bb)). O ganlyniad, nid yw'r gwelliant a wnaed i baragraff 1(1) o'r Atodlen

i Orchymyn 2008 yn llwyddo'n llwyr oherwydd y diffiniad coll, a'r ffaith nad oedd yr holl ddiffiniadau presennol wedi'u rhestru yn nhrefn yr wyddor yn y testun Cymraeg.

Rhinweddau: craffu

Ni nodir unrhyw bwyntiau i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

Ymateb Llywodraeth Cymru

Mae angen ymateb gan Lywodraeth Cymru.

Trafodaeth y Pwyllgor

Trafododd y Pwyllgor yr offeryn yn ei gyfarfod ar 8 Rhagfyr 2025 ac mae'n cyflwyno adroddiad i'r Senedd yn unol â'r pwyntiau adrodd uchod.

